

जगरनाथपुर गाउँपालिका

आधारभूत (निम्न माध्यमिक र प्राथमिक) तह तृतीय श्रेणीको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परिक्षाको पाठ्यक्रम २०८०
 लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क: १००
 १. सामान्य परीक्षा पूर्णाङ्क: ४०
 २. विषयगत परीक्षा पूर्णाङ्क: ६०

लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

विषय क्षेत्र	पूर्णाङ्क	उत्तिर्णाङ्क	पश्च संख्या	अङ्कभार	परीक्षा प्रणालि	समय
सामान्य परीक्षा (विज्ञापन भएका सबै विषयहरूका लागि)	४०	२०	२०	२०×२	वस्तुगत/वहुवैकल्पिक	२५ मिनेट
सम्बन्धित विषयको विषयगत परीक्षा	६०	४०	६	६×१०	विषयगत विश्वेषणात्मक	२ घण्टा १५ मिनेट

लिखित परीक्षा अन्तर्गत सामान्य परिक्षाको पाठ्यक्रम ढाँचा विषय क्षेत्र र अङ्कभार

खण्ड	विषय क्षेत्र	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	पश्च संख्या	समय
क	सामान्य ज्ञान		१२	६	
ख	शिक्षा सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान		१६	८	
ग	वौद्धिक परीक्षण		४	२	
घ	सुचना तथा समाचार प्रविधि	वस्तुगत/वहुवैकल्पिक	४	२	२५ मिनेट
ड	संविधान शिक्षा सम्बन्धी ऐन तथा नियमहरू		४	२	

द्रष्टव्य:

१. वस्तुगत/वहुवैकल्पिक परीक्षाको लागि २५ मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ।
२. वस्तुगत/वहुवैकल्पिक प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत ०.२ का दरले अङ्क कट्टा गरिनेछ, तर उत्तर नदिएमा अङ्क कट्टा गरिने छैन।
३. यस पाठ्यक्रम अन्तर्गतिका विषयवस्तु जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानुन (ऐन, नियम) तथा नीतिहरू परिक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको समझनु पर्दछ।
४. सामान्य परीक्षा विज्ञापन भएका सबै विषयहरूको लागि एउटै अर्थात् साझा हुनेछ।
५. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत) र विषयगत परीक्षाको कुल प्राप्ताङ्को आधारमा लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गरिने छ।

आधारभूत (निम्न माध्यमिक र प्राथमिक) तह तहको सामान्य परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड: क सामान्य ज्ञान र समसामयिक विषय

(१२ अङ्क)

१. ब्रह्माण्ड सम्बन्धी जानकारी

- १.१. सौर्यमण्डल: सूर्य, गह, उपग्रह, तारा
- १.२. पृथ्वी: परिचय, उत्पत्ति र गति

२. विश्वको भूगोल

- २.१ भासागर, महादेश, भौगोलिक धोत्र र विशेषता
- २.२. अवस्थिति, अक्षांश, देशान्तर, अन्तर्राष्ट्रिय निधि रेखा, समय र दृगी
- २.३ जलवायु, पर्वत शृङ्खला, मस्तकमि, भूकम्प, ज्यालामुखी, नदी र हिमनदी

३. नेपालको भूगोल

- ३.१. भौगोलिक अवस्था, अग्ननीय स्वरूप, किसिम र विशेषता
- ३.२. प्राकृतिक स्रोतहरू, किसिम, उपलब्धता र उपयोग
- ३.३. भौगोलिक विविधता र जनजीवन
- ३.४. हावापानीको किसिम, विशेषता र त्यसको प्रभाव

४. नेपालको इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था

- ४.१. आधुनिक इतिहास: महत्त्वपूर्ण राजनीतिक घटनाक्रम
- ४.२. नेपाली सामाज: बनोट, सामाजिक प्रथा, परम्परा, मूल्य र मान्यता
- ४.३. सांस्कृतिक सम्पदा: किसिम, विधि, विशेषता, महत्त्व र सरक्षण

५. नेपालको आर्थिक विकास

- ५.१. नेपालको अर्थतन्त्रको स्वरूप
- ५.२. विकासका पूर्वधारहरू: शिरो, स्वास्थ्य, कृषि, उद्योग, यातायात, विद्युत र पर्यटन
- ५.३. चालु आवधिक योजना र यज्ञ

६. वातावरण, विज्ञान र प्रविधि

- ६.१. दीगो विकास, नेपालको जगतायको अवस्था, हारितगृह प्रभाव, चानावरण प्रदूषण
- ६.२. पारिस्थितिक पद्धति (Ecosystem) परिचय र प्रकार
- ६.३. जनसाहियकीय, शहरीकरण र वसाई सराइ र असर
- ६.४. जैविक प्रविधि र वैकल्पिक उर्जा
- ६.५. विज्ञान र प्रविधिको विकास

७. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था

- ७.१. संयुक्त राष्ट्रसंघ: यसका ब्राह्मण, विशिष्टाकृत संस्था र तिनका गतिविधिहरू
- ७.२. क्षेत्रीय संगठन: सार्क र विमस्टेक

८. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्त्वका राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक लगायत समसामयिक घटना सम्बन्धी जानकारी

१. शिक्षाको परिचय र नेपालको शैक्षिक विकास

१.१. शिक्षाको अर्थ, पारंगमा, स्वरूप उद्देश्यहरू र कार्यक्रम

१.२. नेपालको आधुनिक शैक्षिक इतिहास

१.३. शैक्षिक संगठन र संरचना

२. शिक्षा मनोविज्ञान

२.१. शिक्षा मनोविज्ञान: अर्थ, अवधारणा, आवश्यकता र महत्त्व

२.२. मानव विकास: वृद्धि र विकासको अवधारणा, चरण र विभेद

२.३. उत्तर चाल्यावस्था: विभेद, उत्तर चाल्यावस्थामा देखाइए अविवर्तन (प्रार्थना, वर्त्तन, विवर्तन, सामाजिक परिवर्तन) रूपित

२.४. उत्तर चाल्यावस्थाका विद्यार्थीहरूको सामाजिक ज्ञानमा विवर्तन र अविवर्तनको विवर

३. सिकाइ र प्रभाव पार्ने तत्वहरू

३.१. सिकाइ: परिचय, अर्थ, स्वरूप र प्रभाव पार्ने तत्वहरू

३.२. सिकाइको स्थानन्तरमा अवधारणा, प्रकार, सिद्धान्त र उभाव पार्ने तत्वहरू

३.३. उन्नेश्या, अवधारणा, अवश्यकता र विद्यार्थीहरूमा उन्नेश्या उत्तरान्तरे उभावहरू

३.४. पुनर्वल (Reinforcement): अवधारणा, प्रकार र प्रयोग

४. सिकाइ प्रक्रिया र सिकाइका सिद्धान्तहरू

४.१. सिकाइका सिद्धान्त: परिचय, विभेद र शैक्षिक उपयोगिता

४.२. शास्त्रीय सम्बन्धन सिद्धान्त (Classical Conditioning Theory)

४.३. कार्यपरक सम्बन्धन सिद्धान्त (Operant Conditioning Theory)

५. पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक

५.१. पाठ्यक्रमको परिचय, अवधारणा, उद्देश्य, क्षेत्र र क्रम

५.२. गान्धीय पाठ्यक्रम प्रारंभ, १०३३

५.३. पाठ्यक्रममा विविधन, विविधन, व्यार्थ्य पटक्रम एवं उपर्युक्त पाठ्यक्रम

५.४. पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक र निर्देशक निर्देशिका र सम्बन्ध

६. शिक्षण सिकाइको योजना, विधि र शिक्षण सामग्री

६.१. शैक्षणिक योजना अर्थ, अवध्यकता, वार्षिक कार्ययोजना, वार्षिक शैक्षणिक योजना, चाहौडी योजना र देशिक पाठ्यांजला

६.२. शिक्षण सिकाइ विधि: अर्थ, शिक्षक केन्द्रीय शिक्षण विधि, अन्तर्राजियालम्बक शिक्षण चिकित्सा चिकित्सा केन्द्रीय शिक्षण विधि

६.३. शिक्षण सामग्री: अर्थ, वर्गीकरण, निर्माण, प्रयोग र भवित्वारण

७. मूल्याङ्कन र परीक्षा

७.१. मापन र मूल्याङ्कन वीच भित्रता, मूल्याङ्कनका प्रकार, साधन र विभेद

७.२. परीक्षाको अर्थ र प्रकार (विषयात, वस्तुगत, ल्लरीकृत र शिक्षक निर्मित परीक्षा)

७.३. प्रश्नपत्र निर्माण, विभिन्नीकरण तालिका, प्रश्नहरूको विभेदण, वैधता र विधमन्त्रित

७.४. निर्माण भल्याङ्कन प्रणाली, भल्याङ्कन पद्धति र नेतृत्वको सम्बन्धमा निर्माण भल्याङ्कन र वैधता

८. शैक्षिक व्यवस्थापन र शैक्षणिक संगठन

- ८.१. कक्षाकोटा व्यवस्थापन अवधारणा, आवश्यकता र महत्त्व
- ८.२. कक्षाकोटाभा विविधता व्यवस्थापन: मार्गित, लैडिक, अपाह्या, आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक
- ८.३. शैक्षणिक संगठन: नाता शिक्षण, नाटकीय शिक्षण, विद्यार्थी शिक्षण, मिशनरी शिक्षण
- ८.४. विद्यालयमा हुन्दै अवधारणा, नियन्त्रण व्यवस्थापन, सङ्गठन व्यवस्थापन

९. शिक्षक पेशागत विकास र शैक्षिक अनुसन्धान

- ९.१. शिक्षक तालिम र कामकाला विकास
- ९.२. शैक्षिक अनुसन्धान: अर्थ, आवश्यकता र महत्त्व
- ९.३. घटना अध्ययन र कार्यमूलक अनुसन्धान: उद्देश्य, र प्रयोग

खण्ड ग सूचना तथा संघार प्रविधि (४ अङ्क)

१. कम्प्युटर: परिचय, प्रकार, हार्डवेयर, सफ्टवेयर र अफिस प्याकेज, (वर्ड, एक्सेल, पावर प्पाइट) इमेल, इन्टरनेट।
२. विद्यालयमा प्रयोग गरिने साधारण सफ्टवेयर सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान
३. शिक्षण सिकाइमा सूचना तथा संघार प्रविधिको प्रयोग (थ्रय, दृश्य तथा अन्तरक्रियात्मक डिजिटल भास्त्री, ई. पुस्तकालय), विकास र व्यवस्थापन
४. साइबर अपराध र सुरक्षा सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान

खण्ड: घ संविधान, शिक्षा सम्बन्धी ऐन तथा नियमहरू (४ अङ्क)

१. नेपालको संविधान (मौलिक।हक्क र राज्यका निर्देशक सिद्धान्तहरू)
२. शिक्षा ऐन, २०२८
३. शिक्षा नियमावली, २०५९
४. शिक्षक सेवा आयोग नियमावली, २०५७
५. स्थानीय सरकार संघालन ऐन, २०७४ (शिक्षा सम्बन्धी)

खण्ड: ढ: सामान्य बौद्धिक परीक्षण (General Mental Ability Test) (४ अङ्क)

१. शाविदिक बौद्धिक परीक्षण (Verbal Intelligence test)

- १.१. शब्द ज्ञान परीक्षण (Word knowledge tests)
- १.२. समरूपता (Analogies)
- १.३. शाविदिक वर्गीकरण (Verbal Classification)
- १.४. विपरीतार्थक, समानार्थी (Antonyms, Synonyms)
- १.५. शाविदिक पञ्जलहरू, अग्निहोत्री पञ्जलहरू (Verbal Puzzles Including Jumbled Words)

२. गणितीय क्षमता (Mathematical Ability)

- २.१. श्रेणीक्रम समस्याहरू (Series Problems)
- २.२. छुटेका सङ्कुलयाहरू पूरा गर्ने (Fill in the Missing Numbers)
- २.३. गणितीय पञ्जलहरू (Mathematical Puzzles)

- २.४. भिन्न र दशमलव (Fraction and Decimal)
- २.५. प्रतिशत र अनुपात (Percentage and Ratio)
- २.६. नाफा, नोक्सान, कार्य र समय (Profit, Loss, Time and Work)
- २.७. तथ्याङ्क परीक्षण, विश्लेषण र प्रमाणीकरण (Data Checking, Data Interpretation and Verification)

३. स्थानिक तार्किक सीप (Spatial Reasoning Skills)

- ३.१. वस्तु मिलान (Object Assembly)
- ३.२. अङ्क संकेत/ कोडिङ (Digit Symbol/Coding)
- ३.३. चित्र मिलान (Picture Arrangement)
- ३.४. चित्र पुरा गर्ने (Picture Completion)
- ३.५. मेट्रिक्स रिजनिङ (Matrix Reasoning)

४. दृश्यात्मक/धारणात्मक सीप (Visual/Perceptual Skills)

- ४.१. सीमित सूचनाको आधारमा निश्कर्ष (Stringing separate related pieces of Information)
- ४.२. समान प्रकारका वस्तु पहिचान (Picking out identical things from a collection)
- ४.३. असमान वस्तु/चित्र पहिचान (Identifying the odd one out)